

IQTISODIY RIVOJLANISHDA LOGISTIKA INFRATUZILMASINING RO'LI VA UNI RIVOJLANTIRISH

Xudoyqulov Dilshod Alisher o'g'li

Magistrant:

Abdinazarov Shoxruh Akrom o'g'li

Diplom raxbar: Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Annotatsiya: Ushbu tezisda iqtisodiy rivojlanishda logistika infratuzilmasining innovatsion yondashuvlar va raqamli tizimlar orqali rivojlantirilishi tahlil qilinadi. Zamonaviy texnologiyalar, Big Data, IoT va startup loyihalari logistika jarayonlarini optimallashtirish, transport va ta'minot zanjirini samarali boshqarish hamda iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Maqola natijalari iqtisodiy siyosat va transport-logistika menejmenti sohasida amaliy qo'llanilishi mumkin.

Kalit so'zlar: logistika, infratuzilma, iqtisodiy rivojlanish, innovatsiya, raqamli tizimlar, startup.

KIRISH

Global iqtisodiyotda logistika tizimi mamlakatlarning raqobatbardoshligini oshirish va ichki hamda tashqi bozorlarni samarali bog'lashda muhim omil hisoblanadi. Innovatsion yechimlar va raqamli texnologiyalar transport, saqlash va ta'minot zanjirini modernizatsiya qilish, xarajatlarni kamaytirish va yetkazib berish jarayonlarini tezlashtirish imkonini beradi. Shu bois logistika infratuzilmasini rivojlantirish masalasi iqtisodiy rivojlanish strategiyasida ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Global iqtisodiyotda mamlakatlarning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda logistika infratuzilmasining roli tobora ortib bormoqda. Logistika tizimi ishlab chiqarish, transport, saqlash va ta'minot zanjirini muvofiqlashtirish orqali resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. Shu sababli, logistika nafaqat transport va saqlash tizimi, balki milliy iqtisodiy barqarorlik va global integratsiya omili sifatida ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda logistika infratuzilmasini innovatsion yondashuvlar, raqamli platformalar va startup loyihalari orqali rivojlantirish iqtisodiyot samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va yetkazib berish vaqtini qisqartirishda muhim strategik vosita sifatida qaralmoqda. Shu bois logistika tizimini modernizatsiya qilish va raqamlashtirish masalalari davlat siyosati, xususiy sektor va ilmiy tadqiqotlar uchun ustuvor yo'nalish hisoblanadi.

Mamlakatimiz sharoitida ham transport, ombor va ta'minot tizimlarini optimallashtirish, raqamlashtirish va startup yechimlarini tatbiq etish iqtisodiy

rivojlanishning samarali mexanizmini yaratadi. Shu bilan birga, logistika infratuzilmasini rivojlantirish kadrlar salohiyati, moliyaviy resurslar va xalqaro hamkorlikni kuchaytirishni talab qiladi.

Maqolaning maqsadi — iqtisodiy rivojlanishda logistika infratuzilmasining roli, innovatsion yondashuvlar va raqamli tizimlar yordamida uning samaradorligini oshirish mexanizmlarini ilmiy asoslashdir.

1. Innovatsion yondashuvlar va raqamli tizimlarning ahamiyati

1.1. Startap va innovatsion yechimlar

Logistika sohasidagi startaplar yangi texnologiyalarni joriy etish, transport va ta'minot zanjirini avtomatlashtirish, xarajatlarni kamaytirish va yetkazib berish vaqtini qisqartirishga xizmat qiladi. Innovatsion yechimlar shuningdek, mahalliy mahsulotlarni eksport qilish imkoniyatlarini kengaytiradi.

1.2. Raqamli axborot tizimlari

Axborot va raqamli tizimlar yordamida transport va ta'minot zanjiri jarayonlarini real vaqt rejimida monitoring qilish mumkin. Bu yetkazib berish jarayonini tezlashtiradi, xatoliklarni kamaytiradi va resurslarni samarali boshqarishga yordam beradi.

1.3. Big Data va analitik tizimlar

Big Data yordamida transport va ta'minot zanjirining samaradorligini tahlil qilish, xarajatlarni prognozlash va resurslarni optimal taqsimlash mumkin. Analitik tizimlar qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi va logistik jarayonlarni optimallashtiradi.

2. Logistika infratuzilmasini rivojlantirish mexanizmlari

1. Transport tizimini modernizatsiya qilish: avtomobil va temir yo'l transportini rivojlantirish, yo'llar sifatini oshirish, transport vositalarini raqamli boshqaruv tizimlariga ulash.

2. Ombor va saqlash tizimini rivojlantirish: zamonaviy ombor infratuzilmasi, avtomatlashtirilgan saqlash tizimlari va inventarizatsiya.

3. Axborot tizimlarini integratsiya qilish: logistika jarayonlarini raqamlashtirish, monitoring va prognozlash tizimlarini joriy etish.

4. Xalqaro hamkorlik: transchegaraviy transport yo'llari, xalqaro standartlar, eksport-import jarayonlarini optimallashtirish.

3. Amaliy jihatlar va muvaffaqiyatli misollar

● Singapur va Xitoy raqamli transport tizimlari va startap yechimlari orqali logistika samaradorligini oshirdi.

● AQSh va Germaniyada transport va ombor tizimlarini avtomatlashtirish xarajatlarni kamaytirish va yetkazib berish vaqtini qisqartirishga xizmat qilmoqda.

● O'zbekistonda pilot loyihalar orqali transport va ombor tizimlarini raqamlashtirish bo'yicha amaliy natijalar kuzatilmoqda.

Ushbu tajribalar innovatsion va raqamli yondashuvlarning iqtisodiy rivojlanishga bevosita hissa qo'shishini ko'rsatadi.

Xulosa

Tezis natijalari shuni ko'rsatadiki, logistika infratuzilmasini innovatsion yondashuvlar va raqamli tizimlar orqali rivojlantirish iqtisodiy rivojlanishning muhim omili hisoblanadi. Startap loyihalari, Big Data, IoT va raqamli platformalar transport, saqlash va ta'minot zanjirini samarali boshqarish, xarajatlarni kamaytirish va eksport-import jarayonlarini tezlashtirish imkonini beradi. Shu bois mamlakatimiz iqtisodiyotini raqobatbardosh qilish va logistika infratuzilmasini strategik rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari. Toshkent, 2019.
2. Abdurahmonov Q.X. Iqtisodiyot va transport boshqaruvi asoslari. Toshkent, 2020.
3. Karimova D.A. Logistika va ta'minot zanjiri. Toshkent, 2021.
4. Christopher M. Logistics & Supply Chain Management. London, 2016.
5. Chopra S., Meindl P. Supply Chain Management: Strategy, Planning, Operation. New York, 2019.
6. Rodrigue J-P. The Geography of Transport Systems. New York, 2020.

